

Sosiaalityö moniammatillisessa vanhustyössä

Pohjois-Savon sosiaalityön
työkokous:
Toimivia yhteistyökäytäntöjä

Lähtökohtia pohdinnolle

- Käytännön sosiaalityö moniammatillisten tiimien kanssa lähinnä kuntoutuksessa ja terveydenhuollossa
- Licensiaatintyö 2005: Oma arki kotona – riittävä apu kotona. Vanhus kuntoutujana sairaalan moniammatillisessa työssä.
- Käytännön kehittämistyö: gerontologinen sosiaalityö

sosiaali- ja terveysalan asiakastyössä tavoitteena

ASIAKKAAN KOKONAISUUS

1. Asiakslähtöisyys
2. Tiedon ja eri näkökulmien kokoaminen yhteen
3. Vuorovaikutustietoinen yhteistyö
4. Rajojen ylitykset
5. Verkostojen huomioiminen (Isoherranen, 14)

Moniammatillinen yhteistyö

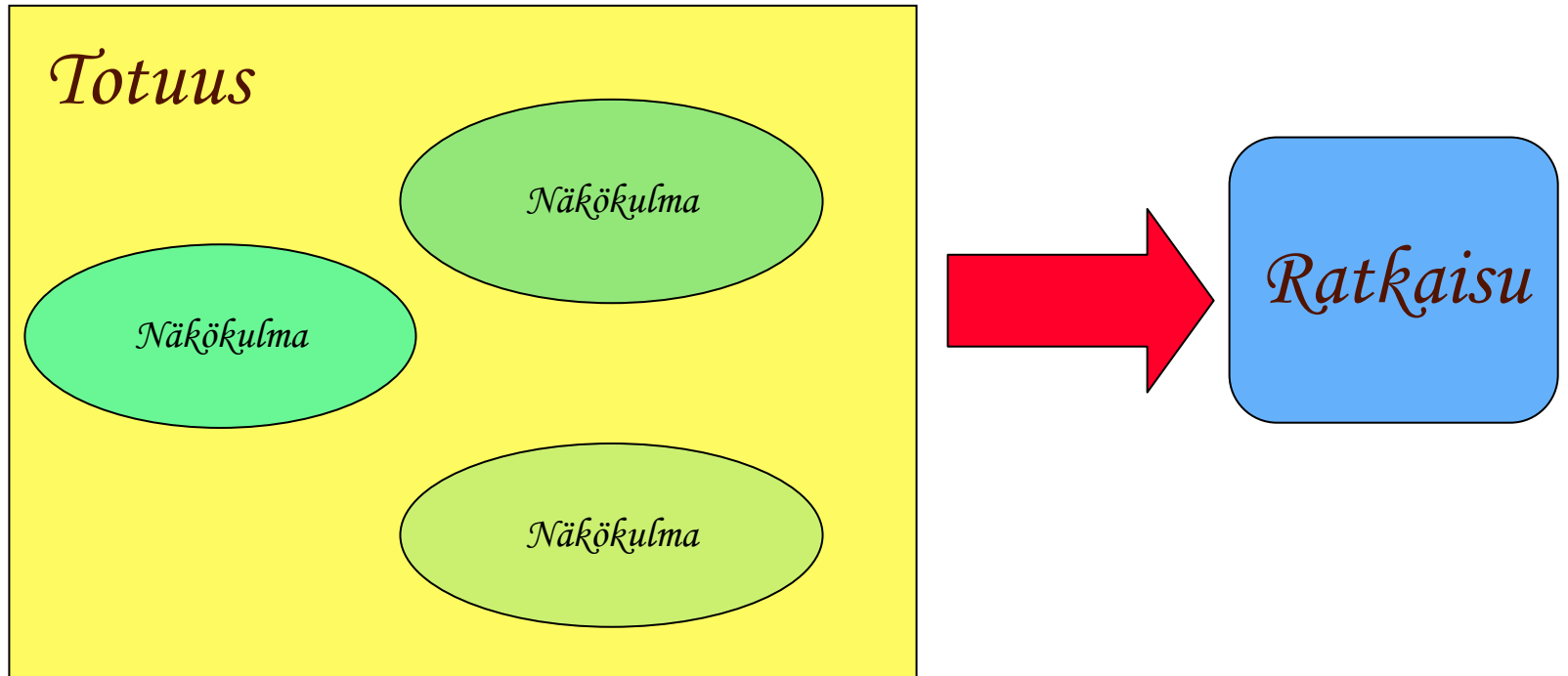
Yhteistyö

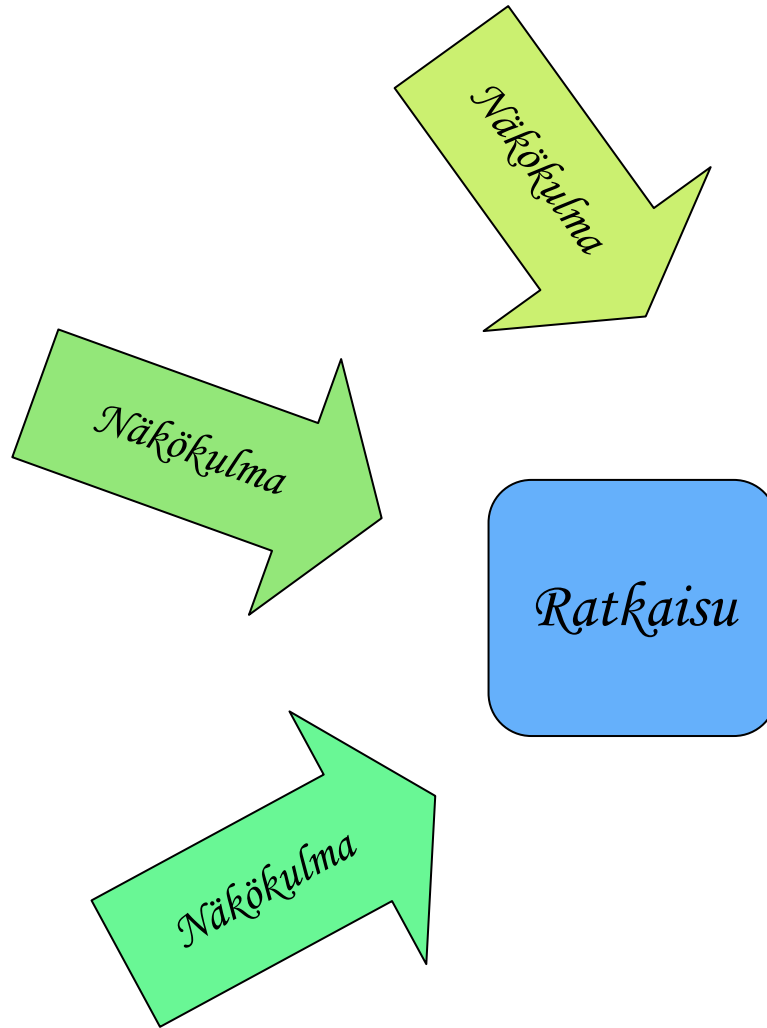
- yhteinen työ tai tehtävä suoritettavana
- ongelma ratkaistavana
- päätös tehtävänä
- uusia näkökulmia yhdessä keskustellen

Moniammatillinen

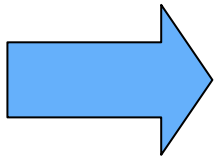
kokonaisvaltaisempi kuva asiasta

◆ Erilaiset näkökulmat, äänet, diskurssit

sosiaalinen konstruktionismi

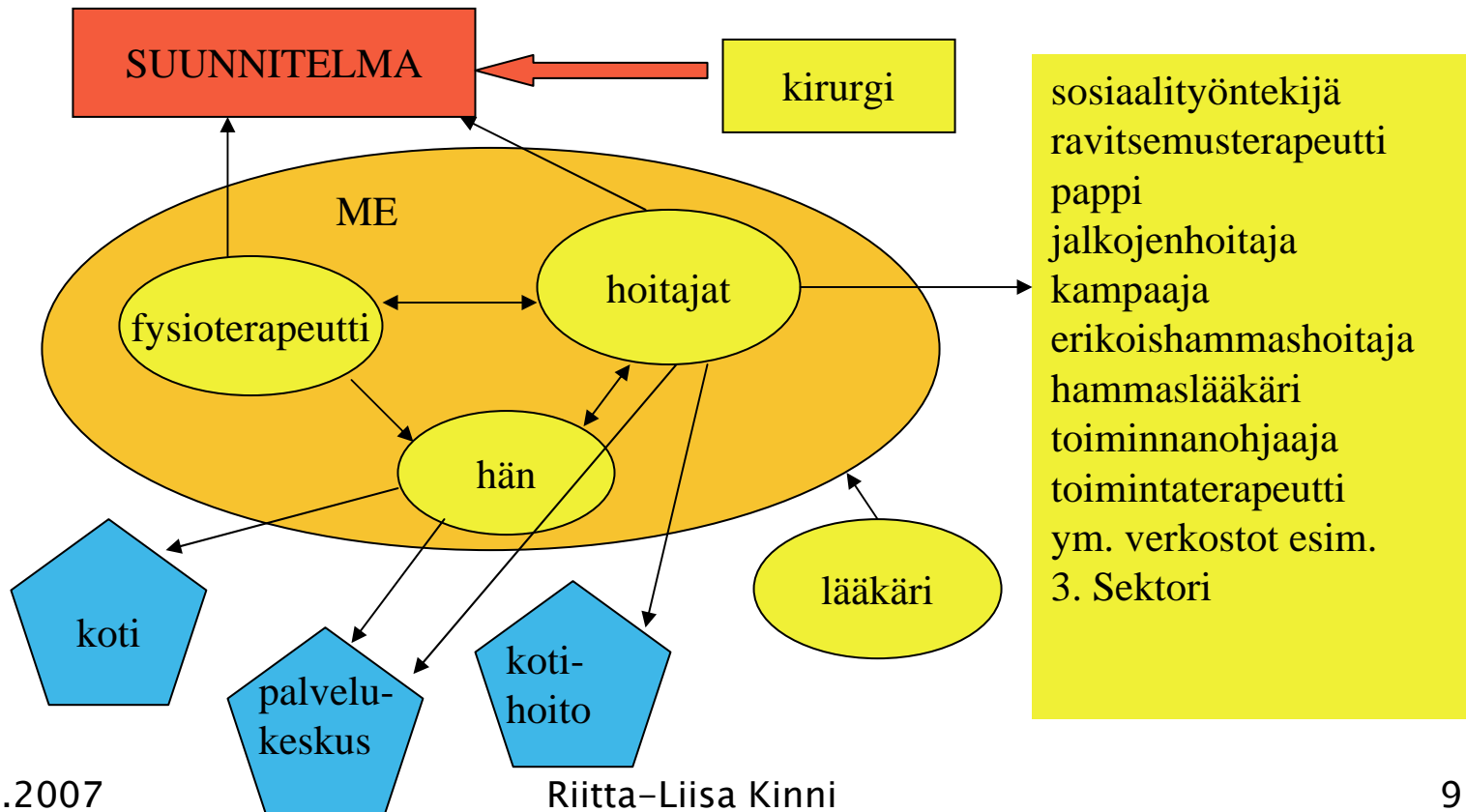
Stanley Witkin (2002): *Tiedolla on yhdessä rakennettu luonteensa, joka on erottamaton sen dialogisesta ihmisten välisestä kontekstista.*

Tutkimustuloksia

- iäkkään kuntoutujan ja ammattilaisten rakentamat kuvat todellisuudesta (kuntoutus, kuntoutujan identiteetti) poikkesivat toisistaan merkittävästi
- sosiaalityön asema sairaalan moniammatillisessa työryhmässä marginaalinen

Hoitajien kuntoutuskuva

Koostui geriatrisen kuntoutuksen mallin mukainen jäsenryhmitys:

- sosiaalisen merkitys todetaan, mutta se ei liity sosiaalityöhön
ja
- sosiaalityöntekijä kuuluu moniammatilliseen työryhmään, mutta ei ydinryhmään

Eronteot: poissulkeminen ja mukaan lukeminen vallan käyttönä >
sosiaalisen järjestyksen luominen sairaalassa

Sosiaalityö Sanna Pellistä (1996) mukailten määrittämisen ja suostumisen perusteella suhteessa valtaa käyttämään tottuneisiin ammattiryhmiin.

Sosiaalityöllä ei tässä vahvaa toimijuutta.

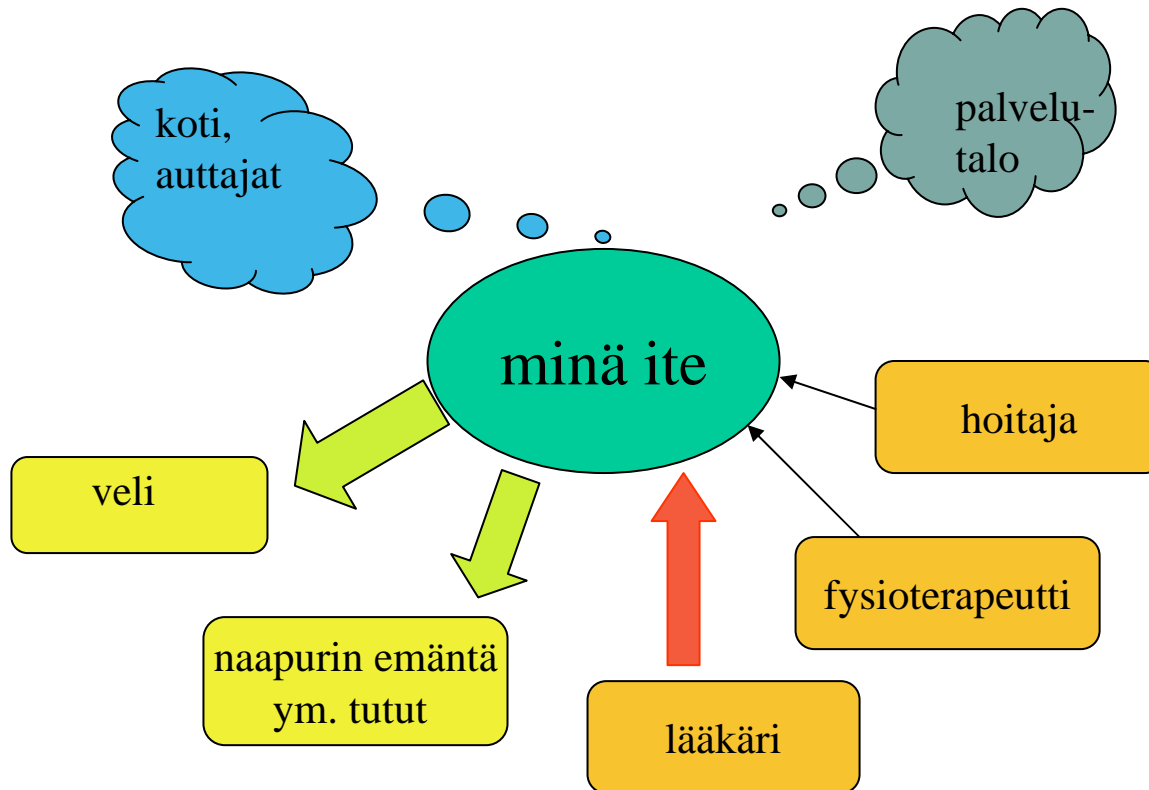
Mutta:

Sosiaalityö rakentaa kuntoutujasta toimijan. Siksikö, että sos.työ vallan käytön ulkopuolella, ei käytä moraalista valtaa?

Ei osallistu hyvä potilas -diskurssiin:

- vaippakeskustelu
- tavoitekeskustelu

Kuntoutujan kuntoutumiskuva

Näkykö sosiaalinen näissä:

Simo Koskisen sosiaalisen asiantuntijuus:

1. ikääntyneen ja ympäristön vuorovaikutussuhde
2. yhteiskunnallinen toiminta (oikeudet ja etuudet)
3. psykososiaalinen työ, toimijuuden vahvistaminen

Ympäristön huomioiminen, vaikuttaminen
(vrt. kriittinen vammaistutkimus)

Arkielämän asiantuntijuus

(vrt. vanhus- ja terveyssosiaalityö, moniammatillisuus)
- vanhuskuntoutujan ja aktuaalisen
toimintakyvyn näkökulma

Sosiaalinen rakentui:

Sosiaalityöntekijä

- kuntoutujaa koskien: sairaalamaksuina ja pankkiasioina
- yleisesti: omaiset, kotihoitopalvelut

Kuntoutuja

- sosiaaliset suhteet, kotihoito- ja tukipalvelut, asumispalvelut

Muut

- omaiset, palvelut, sosiaaliturva, vertaisryhmä

Sosiaalinen nousi hyvinkin tärkeäksi, mutta se ei liittynyt
sosiaalityöhön

Joanna Latimer:

Etnografia akuuttiosastolta: kuinka hoitajat ja lääkärit rakentavat potilasluokkia (sosiaalisen) järjestyksen luomiseksi (ordering work)

- potilaiden identiteetit tiettyihin kategorioihin kuuluvina
 - lääketieteellisen tulevaisuuden rakentaminen
 - lääketieteellinen/sosiaalinen
-
- Sosiaalinen epäedullinen potilaalle
 - Sosiaalisen järjestyksen ylläpitäminen sairaalassa: sosiaalisen pitäminen kurissa? Miten sosiaalinen rikkoo sairaalan sosiaalista järjestystä?

Käytäntösuhteesta:

Janus 2/2004

Kirsi Juhila: sosiaalityön kielellisen vuorovaikutuksen mikromaailman analysoiminen

➤ Työn todellisuus

Marjo Kuronen: kriittinen etäisyydenotto

Etno/jäsen tutkijana – miten käy itsestänselvyyksien kyseenalaistamisen?

Kehittäminen > johtaminen

Vastaako tutkimus eettisiin kysymyksiin?

Nykytilanteesta

(Marjaana Seppänen 2006)

- Sosiaalityön työmenetelmät ja (ja niiden arviointi) sekä tiettyihin kohdealueisiin ja asiakasryhmiin liittyvä työ kehittämisen kohteena: gerontologinen sosiaalityö.
- Kuntien palvelurakenteessa melko näkymätön. P.Raasakka (2003): vanhuspoliittisissa ohjelmissa sosiaalityön osuus melko tunnistamaton.

- Vanhussosiaalityötä perinteisesti vanhainkodeissa ja sairaaloissa sekä vanhusten sijoittamisessa; strategiset linjaukset aiheuttavat paineita avohuollon ger. sos.työn kehittämiseksi.
- Sosiaalihuollon tehtävä- ja ammattirakenteen kehittämisprojekti (2004): Sosiaalisen asiantuntemusta vahvistettava vanhuksille suunnattujen palveluiden ohjaus- ja esimiestehtävissä.

- Sosiaalialan kehittämishanke > Sosiaalityö hyvinvointipolitiikan välineenä 2015-toimenpideohjelma: työorientaatiot osaamisperustana (sisältävät erilaisia menetelmiä, kuten yksilö- ja ryhmätyömuodot, psykososiaalinen työ, palveluohjaus ja valtaistavat menetelmät
 - kuntouttava sosiaalityö
 - yhteisötyö
 - rakenteellinen sosiaalityö
 - varhainen puuttuminen
- Pääkaupunkiseudun gerontologisen sosiaalityön kehittämisohjelma 2005-2007. Socca.

Sosiaalialan työn kohteena vanhustyössä

- arjessa selviytymisen pulmat
- muutokset elämäntilanteessa
- yksinäisyys
- turvattomuus
- perheongelmat
- päihdeongelmat
- kaltoinkohtelu
- toimeentulon vaikeudet
- asuminen

Työmenetelmiä

- kokonaisvaltainen (sosiaalisen) tilanteen (toimintakyvyn) arviointi
- palvelutarpeen arviointi
- palveluneuvonta ja –ohjaus (huom. ennaltaehkäisy)
- verkostotyö (sisältää myös moniammatillisen työn)
- asianajo (= asiakkaan puolesta puhuminen ja etuuksien varmistaminen)
- psykososiaalinen työ, voimaannuttaminen
- ryhmätyön menetelmät
- muistelu
- (yhdyskuntatyö)
- strateginen työ, vaikuttaminen, kehittäminen

Työmenetelmiä (Hanna-Liisa Liikanen 2007/Socca)

- Palveluohjaus
- Toiminnalliset ryhmät ja luovat menetelmät
- Muistelutyö osana sosiokulttuurista vanhustyötä
- Elämäkerta eli sosiobiografinen menetelmä
- Läheisneuvonpito
- Verkostosuuntautuneet menetelmät ja huolikartta
- Kuvastin – reflektiivinen arviointimenetelmä
- Ehkäisevät kotikäynnit
- Gero –asiakasneuvonpito

Seppänen – Karisto – Kröger (2007):
Vanhuus ja sosiaalityö. Sosiaalityö avuttomuuden
ja toimijuuden välissä

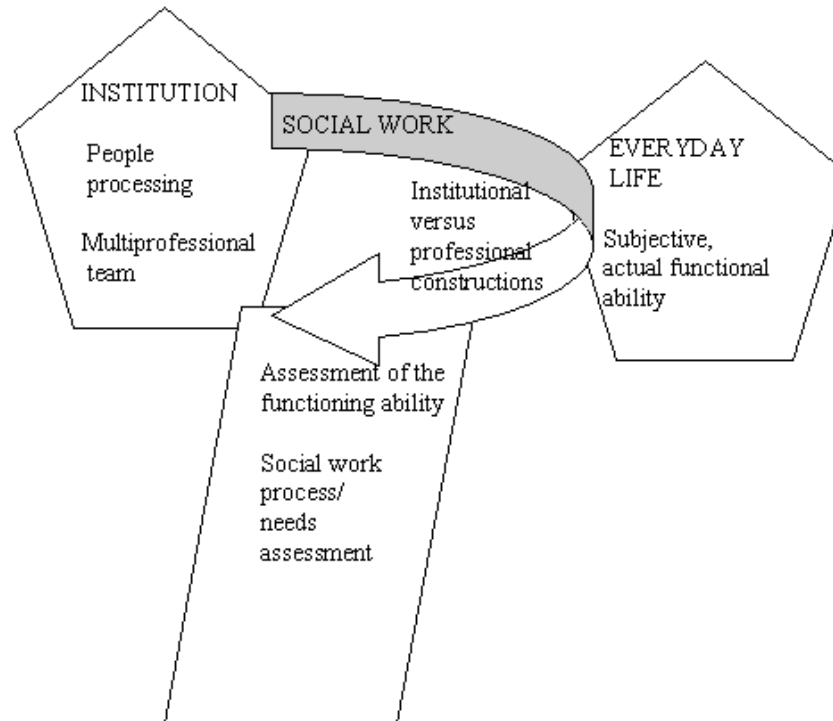
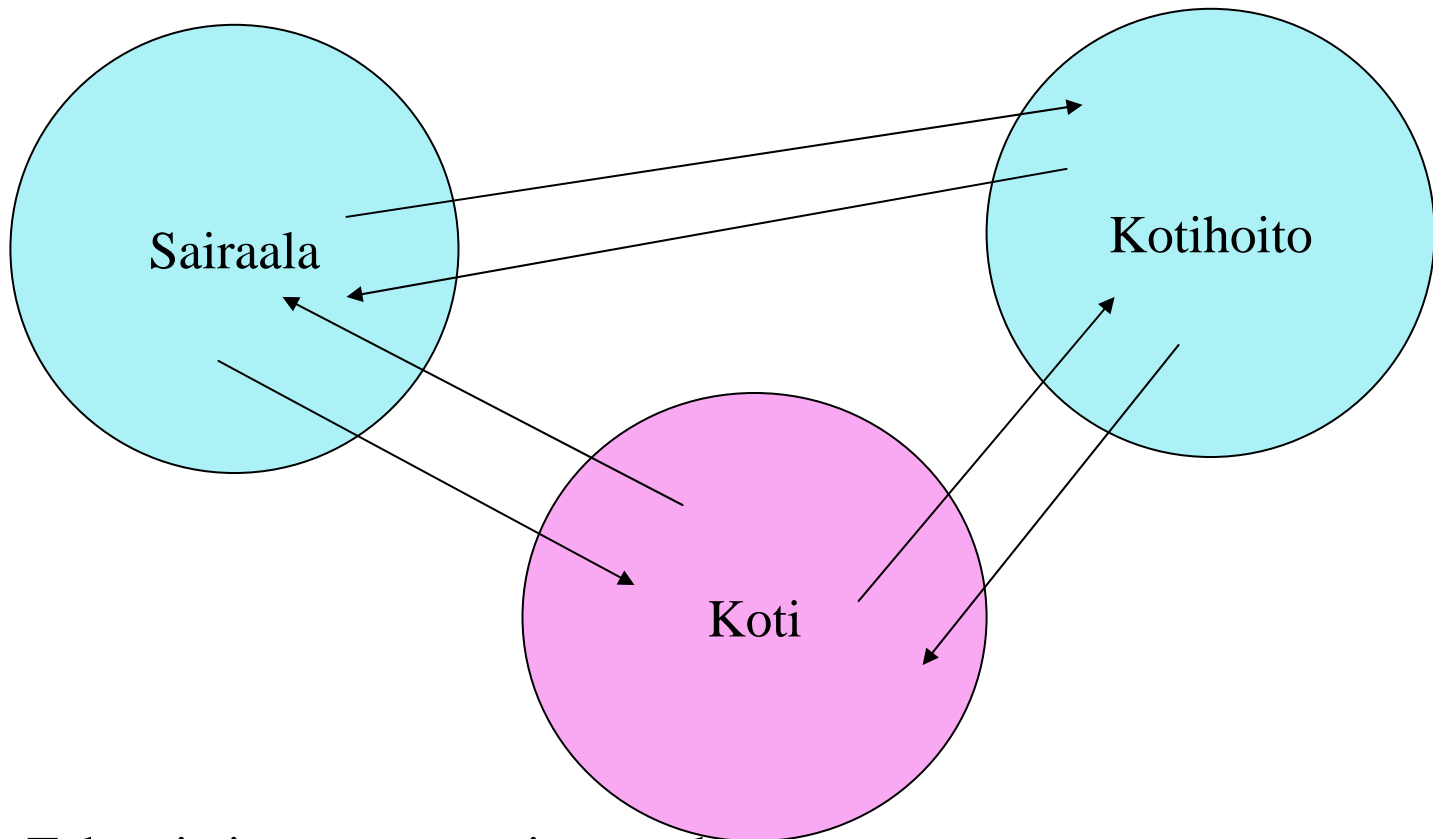

Figure 4. Agency of social work in the rehabilitation of an elderly client in a hospital

Sosiaalityöntekijät ja sosiaalialan työntekijät liikkuvat kotihoidon ja sairaalan kentillä rajat ylittäen. Toiminnan keskiönä on mahdollisimman pitkälle asiakkaan koti ja arki.

Tehtäviä jaetaan osaamisen mukaan.

Kuvake-hanke 2007-2009

HANKKEEN TAVOITTEET

- Erityisasiantuntemuksen hyödyntäminen varhaisessa mukaantulossa
- Kotona selviytymisen tukeminen palvelujärjestelmän tehokas resurssikäyttö huomioon ottaen
- Sujuva siirtyminen oikealle hoidonportaalalle
- Vanhus oikealla hoidonportaalalla oikea-aikaisesti
- Yksikkökohtaisten tavoitteiden konkretisointi käynnissä

PROSESSIT

VAMU =
VARHAINEN
MUKAANTULO

KUVAKE-
TIIMI

MUUT
RAJAPINTA-
PROSESSIT

OSAAMINEN JA TOIMINNALLISTAMINEN

PROSESSIN OHJAUS- JA SEURANTA/JOHTAMINEN

5A, 5D	2A, 1A, 2B, 2C, 3 Ei-Pahosu Pahosu mittarit	1B, 5B, 4B, 5E	• Mittarien konkretisointi käynnissä
--------	--	----------------	--------------------------------------

TIETO-JÄRJESTELMÄ

<i>Tietovarastoprojekti</i>			
	Riitta-Liisa Kinni		25